



ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA DIJAKE 2013

Erika Semen

Sektor za raziskave in razvoj, Državni izpitni center

UVOD	2
1. del: Primerjava vzorca s populacijo	2
1 Vrsta šole	3
2 Spol dijakov	3
3 Tuji jeziki in izbirni predmeti	4
4 Ocena v 4. letniku, ocena na splošni maturi in raven opravljanja splošne mature ...	6
2. del: Mnenja dijakov o splošni maturi	8
5 Pripravljenost na maturitetne predmete	9
6 Ustreznost maturitetne ocene	12
7 Zahtevnost posameznih delov izpitov pri splošni maturi	13
8 Primerjava meril ocenjevanja na splošni maturi in v srednji šoli	15
9 Zahtevnost notranjega dela izpita pri splošni maturi	16
10 Kriteriji ocenjevanja za notranji del izpita	17
11 Primerjava znanja pri notranjem in zunanjem delu izpita	19
12 Izbirne naloge pri pisnem delu izpita	20
13 Izvedba splošne mature	25
14 Dejavniki pri odločitvi za izbirne predmete na splošni maturi	26
15 Dejavnosti pri pripravah na splošno maturo	28
16 Inštrukcije	29
SKLEP	32

UVOD

Anketni vprašalnik za dijake so izpolnjevali dijaki tistih izobraževalnih ustanov, ki so v spomladanskem izpitnem roku 2013 izvajale splošno maturo. Z vprašalnikom smo pri dijakih poizvedovali po njihovem mnenju o splošni maturi: o pripravah na splošno maturo, o njihovi pripravljenosti na maturitetne predmete, o ustreznosti maturitetne ocene, o zahtevnosti posameznih delov izpitov pri maturitetnih predmetih, o merilih ocenjevanja na splošni maturi v primerjavi z merili ocenjevanja v srednji šoli, o kriterijih ocenjevanja za notranji del izpita, o izbirnih nalogah pri pisnem delu izpita, o težavah in nejasnostih pri izvedbi splošne mature, o dejavnikih, ki so vplivali na njihovo odločitev za izbirne predmete. Dijaki so lahko zapisali tudi svoje predloge za izboljšavo splošne mature, ki bodo v pomoč pri njeni pripravi v prihodnje.

Vprašalnik smo v elektronski obliki na dan razdelitve maturitetnih spričeval, 15. julija 2013, objavili na spletni strani Rica; dijaki so ga izpolnjevali prostovoljno. Anketiranje smo končali 13. avgusta 2013.

Analiza vprašalnika za dijake je razdeljena na dva dela; v **prvem delu** ugotavljamo primerljivost vzorca anketiranih dijakov s populacijo dijakov, ki se je na spomladanskem izpitnem roku v celoti udeležila splošne mature. V **drugem delu** so predstavljena mnenja dijakov o splošni maturi. Analiza vprašalnika za dijake je prikazana po vrstnem redu vprašanj iz vprašalnika. Številki poglavja, ki označuje sklop iz vprašalnika, sledijo vprašanja ali trditve iz vprašalnika, analize pa so prikazane v razpredelnični ali grafični obliki.

Primerjava vzorca s populacijo

Anketa za dijake, ki se udeležujejo splošne mature v spomladanskem izpitnem roku, se izvaja že osmo leto. Ugotavljamo, da je v letu 2013 delež v anketi sodelujočih dijakov manjši kakor v preteklih letih (delež v letošnjem letu je 13,8 %), zato so lahko sklepanja, ki izhajajo iz odgovorov dijakov, pristranska. Pristranskost sklepov pa je manjša, če je vzorec dijakov, ki so izpolnili anketo, podoben populaciji, v spomladanskem izpitnem roku v celoti udeleženi na splošni maturi.

Podobnost vzorca dijakov s populacijo dijakov ugotavljamo po štirih parametrih:

- a) vrsta šole (gimnazija, strokovna gimnazija),
- b) spol (moški, ženske),
- c) opravljeni izpiti iz posameznih tujih jezikov in izbirnih predmetov 1 in 2,
- d) povprečne ocene po predmetih na spomladanskem izpitnem roku splošne mature 2012 in v 4. letniku ter raven opravljanja splošne mature.

Zanima nas torej, ali so v vzorcu in v populaciji:

- a) primerljivi deleži dijakov z gimnazij in strokovnih gimnazij,
- b) primerljivi deleži moških in žensk,
- c) primerljivi deleži opravljenih izpitov iz posameznih tujih jezikov in izbirnih predmetov,
- d) primerljive povprečne ocene po predmetih na spomladanskem izpitnem roku splošne mature 2013 in v 4. letniku ter primerljiv delež dijakov z OR in z VR opravljanja splošne mature.

Vprašalnik za dijake je v letu 2013 izpolnilo 962 dijakov, to je 13,8 % tistih, ki so v celoti opravljali splošno maturo 2013 v spomladanskem izpitnem roku (6974 dijakov). V letu 2012 je anketo izpolnilo 18,6 % dijakov, v letu 2011 17,0 %, v letu 2010 15,0 %, v letu 2009 8,6 %, v letu 2008 pa 9,6 %.

1 Vrsta šole

V vzorcu je glede na populacijo večji delež dijakov z gimnazij in manjši delež dijakov s strokovnih gimnazij (**preglednica 1**).

Preglednica 1: Vrsta šole

Izobraževalni program	Anketa 2013		Splošna matura 2013	
Gimnazija	893	(92,8 %) ↑	5739	(82,3 %)
Strokovna gimnazija	69	(7,2 %) ↓	1235	(17,7 %)
Skupaj	962		6974	

2 Spol dijakov

V vzorcu je glede na populacijo večji delež žensk in manjši delež moških (**preglednica 2**).

Preglednica 2: Spol dijakov

Spol	Anketa 2013		Splošna matura 2013	
Moški	313	(32,5 %) ↓	2699	(38,7 %)
Ženske	649	(67,5 %) ↑	4275	(61,3 %)
Skupaj	962		6974	

3 Tuji jeziki in izbirni predmeti

Primerljivost vzorca dijakov, ki so odgovorili na anketo, s populacijo dijakov na spomladanski maturi ugotavljamo tudi po deležu dijakov pri tujih jezikih in pri izbirnih predmetih 1 in 2 (preglednici 3.1 in 3.2).

Preglednica 3.1: Tuji jeziki

Tuji jeziki	Anketa 2013		Splošna matura 2013	
22 Italijanščina	7	(0,7 %) ↓	95	(1,4 %)
24 Angleščina	874	(90,9 %) ↓	6396	(91,7 %)
25 Nemščina	60	(6,2 %) ↑	365	(5,2 %)
26 Francoščina	7	(0,7 %) ↑	22	(0,3 %)
28 Španščina	13	(1,4 %) ↓	92	(1,3 %)
29 Ruščina	1	(0,1 %) ↑	4	(0,1 %)
Skupaj	962		6974	

Tuji jeziki

V vzorcu je glede na populacijo nekoliko manjši delež dijakov z italijanščino in angleščino in nekoliko večji delež dijakov z nemščino. Pri drugih tujih jezikih so deleži dijakov v vzorcu primerljivi s populacijo, to pomeni, da je odstopanje manjše od 0,5 odstotne točke.

Preglednica 3.2: Izbirni predmeti

Izbirni predmeti 1 in 2	Anketa 2013		Splošna matura 2013	
19 Slov. v Prekmurju	0	(0,0 %)	1	(0,0 %)
20 Slov. v Slovenski Istri	1	(0,1 %) ↑	4	(0,0 %)
22 Italijanščina	6	(0,3 %) ↓	88	(0,6 %)
23 Madžarščina	0	(0,0 %)	4	(0,0 %)
24 Angleščina	7	(0,4 %) ↓	96	(0,7 %)
25 Nemščina	92	(4,8 %) ↑	591	(4,2 %)
26 Francoščina	27	(1,4 %) ↑	122	(0,9 %)
27 Latinščina	12	(0,6 %) ↑	65	(0,5 %)
28 Španščina	38	(2,0 %)	285	(2,0 %)
29 Ruščina	6	(0,3 %) ↑	34	(0,2 %)
30 Grščina	1	(0,1 %) ↑	2	(0,0 %)
41 Fizika	194	(10,1 %) ↑	1240	(8,9 %)
42 Biologija	203	(10,6 %) ↑	1153	(8,3 %)
43 Kemija	332	(17,3 %) ↑	1730	(12,4 %)
44 Biotehnologija	13	(0,7 %)	94	(0,7 %)
45 Informatika	30	(1,6 %) ↓	317	(2,3 %)
50 Geografija	283	(14,7 %) ↓	2472	(17,7 %)
51 Zgodovina	154	(8,0 %) ↓	1281	(9,2 %)
52 Sociologija	118	(6,1 %) ↓	950	(6,8 %)
53 Filozofija	24	(1,2 %) ↓	192	(1,4 %)
54 Psihologija	235	(12,2 %) ↓	1841	(13,2 %)
55 Likovna teorija	3	(0,2 %) ↓	57	(0,4 %)
56 Umetnostna zgodovina	69	(3,6 %) ↑	436	(3,1 %)
57 Glasba	14	(0,7 %) ↓	115	(0,8 %)
63 Sodobni ples	1	(0,1 %)	13	(0,1 %)
64 Drama	5	(0,3 %) ↑	22	(0,2 %)
70 Ekonomija	35	(1,8 %) ↓	461	(3,3 %)
74 Mehanika	6	(0,3 %) ↓	111	(0,8 %)
77 Elektrotehnika	9	(0,5 %) ↓	85	(0,6 %)
78 Računalništvo	6	(0,3 %) ↓	66	(0,5 %)
80 Materiali	0	(0,0 %) ↓	20	(0,1 %)
Skupaj	1924		13948	

Izbirna predmeta 1 in 2

V vzorcu je glede na populacijo nekoliko manjši delež dijakov z informatiko, geografijo, zgodovino, sociologijo, psihologijo, ekonomijo in mehaniko in nekoliko večji delež dijakov z nemščino, francoščino, fiziko, biologijo, kemijo in umetnostno zgodovino. Pri drugih izbirnih predmetih so deleži dijakov v vzorcu primerljivi s populacijo, to pomeni, da je odstopanje manjše od 0,5 odstotne točke.

4 Ocena v 4. letniku, ocena na splošni maturi in raven opravljanja splošne mature

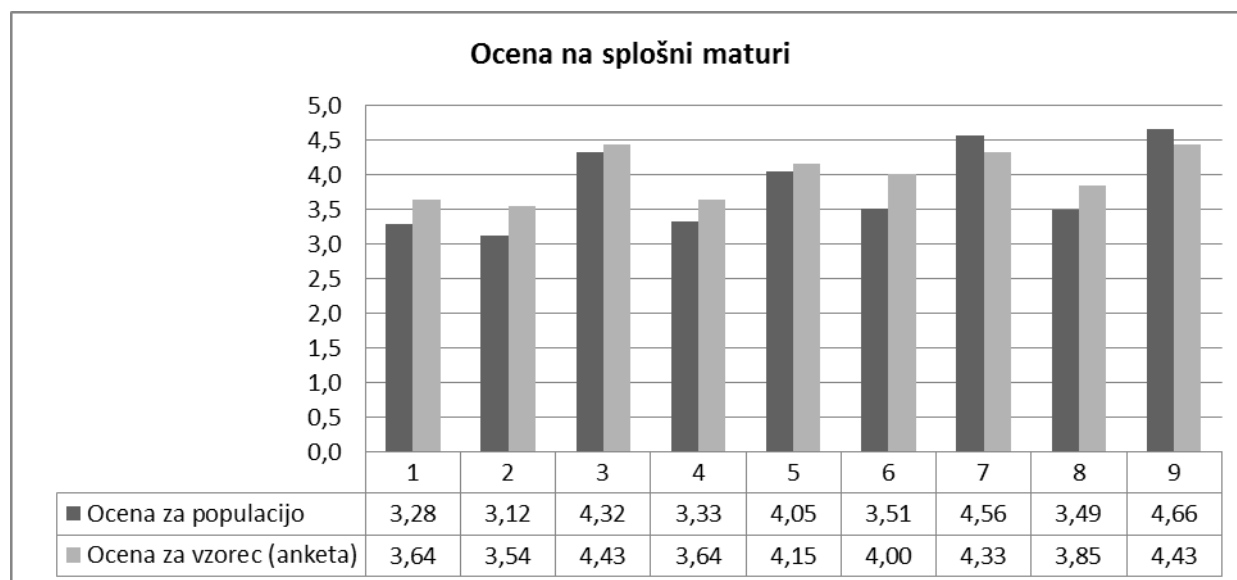
Anketni vprašalnik je po deležu izpolnilo več tistih dijakov, ki so opravljali splošno maturo na VR, in manj tistih, ki so opravljali splošno maturo na OR (**preglednica 4.1**).

Preglednica 4.1: Število in delež anketiranih dijakov in udeleženi dijakov na spomladanski splošni maturi glede na raven opravljanja splošne mature

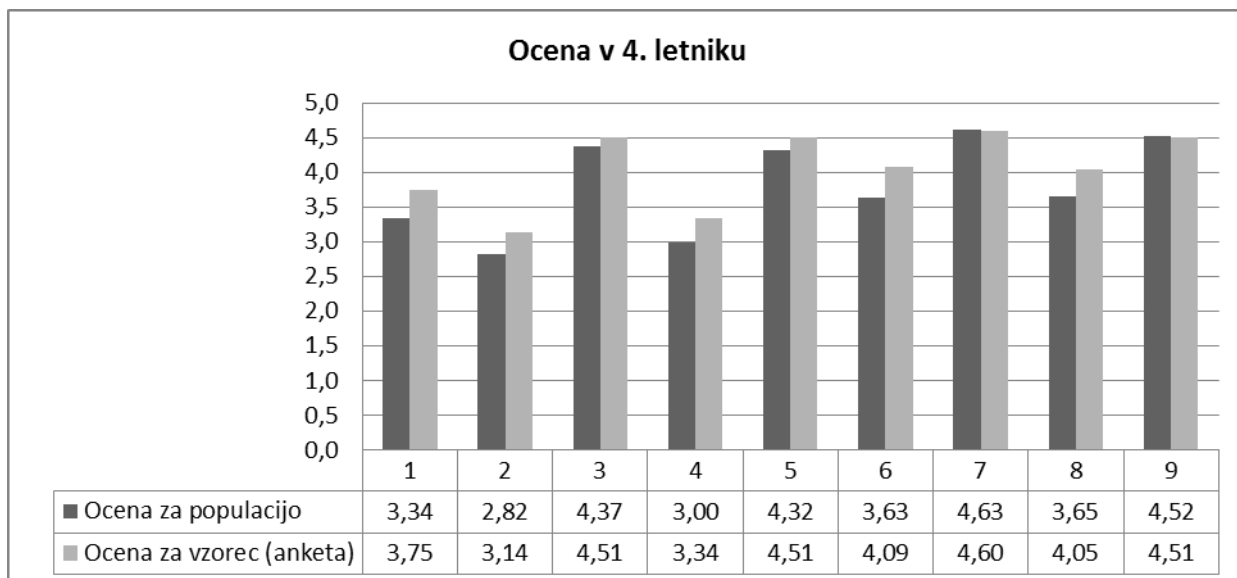
Matematika	Anketa 2013			Splošna matura 2013	
Osnovna raven	598	(62,2 %)	↓	5354	(76,8 %)
Višja raven	364	(37,8 %)	↑	1620	(23,2 %)
Tuji jezik	Anketa 2013			Splošna matura 2013	
Osnovna raven	559	(58,1 %)	↓	4846	(69,5 %)
Višja raven	403	(41,9 %)	↑	2128	(30,5 %)
Izbirni predmet 1	Anketa 2013			Splošna matura 2013	
Osnovna raven	914	(95,0 %)	↓	6733	(96,5 %)
Višja raven	48	(5,0 %)	↑	241	(3,5 %)
Izbirni predmet 2	Anketa 2013			Splošna matura 2013	
Osnovna raven	927	(96,4 %)	↓	6880	(98,7 %)
Višja raven	35	(3,6 %)	↑	94	(1,3 %)

Vzorec dijakov z izpolnjenim anketnim vprašalnikom je po ocenah na splošni maturi in po ocenah v 4. letniku boljši kakor populacija, ki se je udeležila spomladanske splošne mature (**sliki 4.2 in 4.3**), razen pri izbirnih predmetih 1 in 2 na VR.

Slika 4.2: Primerjava povprečnih ocen na splošni maturi za populacijo in za anketirani vzorec



Slika 4.3: Primerjava povprečnih ocen v 4. letniku za populacijo in za anketirani vzorec



Legenda

- 1: Slovenščina oziroma prvi obvezni predmet
- 2: Matematika OR
- 3: Matematika VR
- 4: Tuji jezik OR
- 5: Tuji jezik VR
- 6: Izbirni predmet 1 OR
- 7: Izbirni predmet 1 VR
- 8: Izbirni predmet 2 OR
- 9: Izbirni predmet 2 VR

Mnenja dijakov o splošni maturi

Mnenja dijakov o splošni maturi so zbrana v dvanajstih vsebinskih sklopih:

- pripravljenost na posamezne maturitetne predmete in vzroki za nepripravljenost;
- ustreznost maturitetne ocene;
- zahtevnost posameznih delov izpitov pri splošni maturi (pisni, ustni in praktični del);
- primerjava meril ocenjevanja na splošni maturi in v srednji šoli;
- zahtevnost notranjega dela izpita pri splošni maturi (ustni in praktični del);
- kriteriji ocenjevanja za notranji del izpita (ustni in praktični del);
- primerjava znanja pri notranjem in zunanjem delu izpita;
- izbirne naloge pri pisnem delu izpita;
- izvedba splošne mature (čas pisanja, prostor, odnos nadzornih učiteljev, navodila za potek izpita);
- dejavniki, ki vplivajo na odločitev za izbirne predmete pri splošni maturi;
- dejavnosti, ki so jih učitelji izvajali pri pripravah na splošno maturo;
- inštrukcije kot priprava na splošno maturo.

5 Pripravljenost na maturitetne predmete

Kako ocenjujete svojo pripravljenost pri posameznih maturitetnih predmetih?

- Bil sem zelo dobro pripravljen.
- Bil sem primerno pripravljen.
- Nisem bil dovolj pripravljen.

Maturitetni predmeti

- 5.1 Slovenščina oziroma prvi obvezni predmet
- 5.2 Matematika
- 5.3 Tuji jezik
- 5.4 Izbirni predmet 1
- 5.5 Izbirni predmet 2

Če ste izbrali Nisem bil dovolj pripravljen, izberite, zakaj.

- a) Lenoba
- b) Natrpan urnik izpitov
- c) Ne maram tega predmeta
- č) Ni omejitve vpisa
- d) Osebni problemi
- e) Premalo časa
- f) Preveč snovi
- g) Pretežka snov
- h) Nisem se učil
- i) Slab profesor
- j) Zdravstvene težave

Drugi razlogi, da nisem bil dovolj pripravljen.

Pri vprašanju **Kako ocenjujete svojo pripravljenost pri posameznih maturitetnih predmetih?** so dijaki izbirali med tremi možnostmi: *Bil sem zelo dobro pripravljen*, *Bil sem primerno pripravljen* in *Nisem bil dovolj pripravljen*. Pri slovenščini in pri angleščini so dijaki najpogosteje izbrali odgovor *Bil sem primerno pripravljen*, drugi najpogostejši odgovor je bil *Bil sem zelo dobro pripravljen*, najmanj pogost odgovor pa je bil *Nisem bil dovolj pripravljen* – ta odgovor je v **preglednici 5.1** obarvan sivo. Pri matematiki in pri izbirnih predmetih 1 in 2 so dijaki najpogosteje izbrali odgovor *Bil sem zelo dobro pripravljen*, drugi najpogostejši odgovor je bil *Bil sem primerno pripravljen*, najmanj pogost odgovor pa je bil *Nisem bil dovolj pripravljen*.

Preglednica 5.1: *Kako ocenjujete svojo pripravljenost pri posameznih maturitetnih predmetih?*

	Bil sem zelo dobro pripravljen.		Bil sem primerno pripravljen.		Nisem bil dovolj pripravljen.	
	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež
Slovenščina	220	22,9 %	536	55,7 %	206	21,4 %
Matematika	403	41,9 %	395	41,1 %	164	17,0 %
Tuji jezik	333	34,6 %	512	53,2 %	117	12,2 %
Izbirni predmet 1	426	44,3 %	405	42,1 %	131	13,6 %
Izbirni predmet 2	399	41,5 %	395	41,1 %	168	17,5 %

Če so dijaki na vprašanje *Kako ocenjujete svojo pripravljenost pri posameznih maturitetnih predmetih?* odgovorili z *Nisem bil dovolj pripravljen*, so v nadaljevanju izbrali, zakaj niso bili dovolj pripravljeni (**preglednica 5.2**).

V **preglednici 5.2** so z barvami označene tri najpogostejše izbire pri posameznih predmetih: s temno sivo najpogostejši odgovor, s srednje sivo drugi najpogostejši odgovor in s svetlo sivo tretji najpogostejši odgovor.

Dijaki so med razlogi za nepripravljenost pri posameznih maturitetnih predmetih najpogosteje izbrali odgovor:

- *Nisem se učil* (slovenščina, matematika, tuji jezik, izbirna predmeta 1 in 2),
- *Lenoba* (slovenščina, matematika, izbirna predmeta 1 in 2),
- *Premalo časa* (slovenščina, matematika, izbirna predmeta 1 in 2),
- *Slab profesor* (tuji jezik),
- *Pretežka snov* (tuji jezik).

Pri slovenščini je bil najpogosteje izbran razlog za nepripravljenost *Nisem se učil*, pri matematiki *Premalo časa*, pri tujem jeziku *Slab profesor*, pri izbirnem predmetu 1 *Premalo časa*, pri izbirnem predmetu 2 pa *Lenoba*.

V vprašalnik so lahko dijaki zapisali tudi svoje razloge za nepripravljenost (razloge je zapisalo 51 dijakov od 962 oziroma 5,3 % vseh, ki so izpolnjevali anketo). Večinoma so navajali razloge, ki so jim bili pri izpolnjevanju že ponujeni.

Preglednica 5.2: Zakaj niste bili dovolj pripravljeni?

	SLOVENŠČINA		MATEMATIKA		TUJI JEZIK	
	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež
a) Lenoba	25	12,1 %	28	17,1 %	13	11,1 %
b) Natrpan urnik izpitov	11	5,3 %	15	9,1 %	3	2,6 %
c) Ne maram tega predmeta	24	11,7 %	11	6,7 %	7	6,0 %
č) Ni omejitve vpisa	11	5,3 %	7	4,3 %	5	4,3 %
d) Osebni problemi	5	2,4 %	4	2,4 %	3	2,6 %
e) Premalo časa	29	14,1 %	30	18,3 %	10	8,5 %
f) Pretežka snov	11	5,3 %	8	4,9 %	15	12,8 %
g) Preveč snovi	24	11,7 %	13	7,9 %	2	1,7 %
h) Nisem se učil	37	18,0 %	20	12,2 %	24	20,5 %
i) Slab profesor	21	10,2 %	12	7,3 %	25	21,4 %
j) Zdravstvene težave	3	1,5 %	7	4,3 %	3	2,6 %
k) Brez odgovora	5	2,4 %	9	5,5 %	7	6,0 %
SKUPAJ	206		164		117	
	IZBIRNI PREDMET 1		IZBIRNI PREDMET 2			
	Število	Delež	Število	Delež		
a) Lenoba	23	17,6 %	31	18,5 %		
b) Natrpan urnik izpitov	9	6,9 %	16	9,5 %		
c) Ne maram tega predmeta	5	3,8 %	6	3,6 %		
č) Ni omejitve vpisa	6	4,6 %	9	5,4 %		
d) Osebni problemi	4	3,1 %	0	0,0 %		
e) Premalo časa	25	19,1 %	27	16,1 %		
f) Pretežka snov	2	1,5 %	3	1,8 %		
g) Preveč snovi	16	12,2 %	25	14,9 %		
h) Nisem se učil	22	16,8 %	28	16,7 %		
i) Slab profesor	9	6,9 %	12	7,1 %		
j) Zdravstvene težave	4	3,1 %	4	2,4 %		
k) Brez odgovora	6	4,6 %	7	4,2 %		
SKUPAJ	131		168			

6 Ustreznost maturitetne ocene

Ali menite, da dobljena ocena pri splošni maturi ustreza vašemu znanju?

- Ocena je nižja.
- Ocena ustreza.
- Ocena je višja.

Maturitetni predmeti

- 6.1 Slovenščina oziroma prvi obvezni predmet
- 6.2 Matematika
- 6.3 Tuji jezik
- 6.4 Izbirni predmet 1
- 6.5 Izbirni predmet 2

Z vprašanjem **Ali menite, da dobljena ocena pri splošni maturi ustreza vašemu znanju?** smo dijake spraševali po ustreznosti maturitetne ocene. Izbirali so lahko med tremi možnostmi: *Ocena je nižja*, *Ocena ustreza* in *Ocena je višja* in z več kakor 58 % so pri vseh maturitetnih predmetih izbrali odgovor *Ocena ustreza*. Odgovor *Ocena je višja* so dijaki izbrali najmanj pogosto, z najmanj odstotki (3,5 %) pri izbirnem predmetu 1 in z največ odstotki (7,7 %) pri slovenščini (**preglednica 6**).

Preglednica 6: *Ali menite, da dobljena ocena pri splošni maturi ustreza vašemu znanju?*

	Ocena je nižja.		Ocena ustreza.		Ocena je višja.	
	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež
Slovenščina	324	33,7 %	564	58,6 %	74	7,7 %
Matematika	236	24,5 %	672	69,9 %	54	5,6 %
Tuji jezik	274	28,5 %	636	66,1 %	52	5,4 %
Izbirni predmet 1	237	24,6 %	691	71,8 %	34	3,5 %
Izbirni predmet 2	276	28,7 %	643	66,8 %	43	4,5 %

7 Zahtevnost posameznih delov izpitov pri splošni maturi

Kako ocenjujete zahtevnost posameznih delov izpitov pri splošni maturi (pisni, ustni, praktični del)?

- Tega dela izpita ni
- Nezahtevno
- Primerno
- Prezahtevno

Maturitetni predmeti

- 7.1 Slovenščina oziroma prvi obvezni predmet
- 7.2 Matematika
- 7.3 Tuji jezik
- 7.4 Izbirni predmet 1
- 7.5 Izbirni predmet 2

Z vprašanjem **Kako ocenjujete zahtevnost posameznih izpitov na splošni maturi?** smo želeli izvedeti, kako dijaki ocenjujejo posamezne dele maturitetnih izpitov: pisni, ustni in praktični del (laboratorijske vaje ali seminarska naloga). Zahtevnost izpitov so dijaki ocenjevali na štiristopenjski lestvici (*Tega dela izpita ni*, *Nezahtevno*, *Primerno* in *Prezahtevno*).

Pri analizi nismo upoštevali odgovora *Tega dela izpita ni*, ker ni smiselno. Za pisni in za ustni del je prikazana analiza pri vseh predmetih, za praktični del pa samo pri izbirnem predmetu 1 in pri izbirnem predmetu 2. Analizo odgovorov dijakov, ki so opravljali izpit na OR oziroma VR, prikazujemo ločeno.

Ugotovitve o zahtevnosti pisnega dela veljajo za vse maturitetne predmete (**preglednica 7.1**):

1. Največ dijakov je zahtevnost pisnega dela ocenilo z odgovorom *Primerno* pri vseh predmetih razen pri slovenščini, pri kateri je najpogostejša izbira *Prezahtevno*.
2. Odgovor *Prezahtevno* je po deležu odgovorov na drugem mestu pri tujih jezikih na OR in VR ter pri izbirnih predmetih 1 in 2 na OR.
3. Odgovor *Nezahtevno* je po deležu odgovorov na drugem mestu pri matematiki na OR in na VR ter pri izbirnih predmetih 1 in 2 na VR.

Preglednica 7.1: Slovenščina, matematika (OR, VR), tuji jezik (OR, VR), izbirni predmet 1 (OR, VR) in izbirni predmet 2 (OR, VR) – pisni del

Pisni del	1 – Nezahtevno		2 – Primerno		3 – Prezahtevno	
	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež
Slovenščina	5	0,5 %	164	17,0 %	793	82,4 %
Matematika – OR	80	13,4 %	454	76,0 %	63	10,6 %
Matematika – VR	55	15,2 %	276	76,0 %	32	8,8 %
Tuji jezik – OR	40	7,2 %	331	59,2 %	188	33,6 %
Tuji jezik – VR	28	6,9 %	189	46,9 %	186	46,2 %
Izbirni predmet 1 – OR	89	9,7 %	717	78,4 %	108	11,8 %
Izbirni predmet 1 – VR	10	20,8 %	35	72,9 %	3	6,3 %
Izbirni predmet 2 – OR	79	8,5 %	696	75,2 %	151	16,3 %
Izbirni predmet 2 – VR	4	11,4 %	30	85,7 %	1	2,9 %

Ugotovitve o zahtevnosti ustnega dela veljajo za vse maturitetne predmete (preglednica 7.2):

1. Največ dijakov (več kakor 70 % pri vseh predmetih) je zahtevnost ustnega dela ocenilo z odgovorom *Primerno*.
2. Druga najpogostejša izbira pri ustnem delu je pri vseh predmetih *Nezahtevno*, razen pri slovenščini, kjer je druga najpogostejša izbira *Prezahtevno*.

Preglednica 7.2: Slovenščina, matematika (OR, VR), tuji jezik (OR, VR), izbirni predmet 1 (OR, VR) in izbirni predmet 2 (OR, VR) – ustni del

Ustni del	1 – Nezahtevno		2 – Primerno		3 – Prezahtevno	
	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež
Slovenščina	85	8,8 %	749	77,9 %	128	13,3 %
Matematika – OR	67	11,2 %	473	79,1 %	58	9,7 %
Matematika – VR	40	11,0 %	283	77,7 %	41	11,3 %
Tuji jezik – OR	92	16,5 %	442	79,1 %	25	4,5 %
Tuji jezik – VR	113	28,0 %	282	70,0 %	8	2,0 %
Izbirni predmet 1 – OR	18	9,6 %	160	85,1 %	10	5,3 %
Izbirni predmet 1 – VR	10	23,8 %	31	73,8 %	1	2,4 %
Izbirni predmet 2 – OR	6	3,5 %	160	94,1 %	4	2,4 %
Izbirni predmet 2 – VR	5	17,9 %	23	82,1 %	0	0,0 %

Zelo malo je dijakov, ki so opravljali i) praktični del izpita in ii) izbirni predmet 1 ali 2 na VR in iii) ki so tudi izpolnili anketni vprašalnik (preglednica 7.3, obarvano s temno sivo), zato zanje ugotovitev posebej ne navajamo.

Iz odgovorov dijakov, ki so opravljali splošno maturo iz izbirnih predmetov na OR, ugotavljamo za praktični del podobno kakor za ustni del. Največ dijakov ocenjuje zahtevnost praktičnega dela z odgovorom *Primerno*, druga najpogostejša izbira pa je *Nezahtevno* (preglednica 7.3).

Preglednica 7.3: Izbirni predmet 1 (OR, VR) in izbirni predmet 2 (OR, VR) – praktični del

Praktični del	1 – Nezahtevno		2 – Primerno		3 – Prezahtevno	
	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež
Izbirni predmet 1 – OR	131	16,2 %	625	77,3 %	53	6,6 %
Izbirni predmet 1 – VR	3	27,3 %	8	72,7 %	0	0,0 %
Izbirni predmet 2 – OR	128	15,1 %	656	77,4 %	64	7,5 %
Izbirni predmet 2 – VR	3	27,3 %	8	72,7 %	0	0,0 %

8 Primerjava meril ocenjevanja na splošni maturi in v srednji šoli

Kako stroga se vam zdijo merila ocenjevanja na splošni maturi (SM) v primerjavi z merili ocenjevanja v srednji šoli (SŠ)?

- *Ocenjevanje na SM je bolj strogo kot ocenjevanje v SŠ.*
- *Ocenjevanje na SM je primerljivo z ocenjevanjem v SŠ.*
- *Ocenjevanje na SM je manj strogo kot ocenjevanje v SŠ.*

Maturitetni predmeti

- 8.1 *Slovenščina oziroma prvi obvezni predmet*
- 8.2 *Matematika*
- 8.3 *Tuji jezik*
- 8.4 *Izbirni predmet 1*
- 8.5 *Izbirni predmet 2*

Merila za ocenjevanje se lahko pri predmetih na splošni maturi in v srednji šoli razlikujejo, zato nas je zanimalo, kaj o tem menijo dijaki. V anketnem vprašalniku so dijaki lahko izbrali eno izmed treh ponujenih trditev: *Ocenjevanje na SM je bolj strogo kot ocenjevanje v SŠ* (1 – SM bolj strogo), *Ocenjevanje na SM je primerljivo z ocenjevanjem v SŠ* (2 – SM enako strogo) in *Ocenjevanje na SM je manj strogo kot ocenjevanje v SŠ* (3 – SM manj strogo). Njihove odgovore prikazuje **preglednica 8**. Najpogostejši odgovor, ki so ga dijaki izbirali pri vseh predmetih, je, da so merila za ocenjevanje na splošni maturi primerljiva z ocenjevanjem v srednji šoli, drugi najpogostejši odgovor pa se pri posameznih predmetih razlikuje: odgovor *Ocenjevanje na splošni maturi je bolj strogo kot ocenjevanje v srednji šoli* so dijaki izbirali pri slovenščini, tujem jeziku na VR in izbirnem predmetu 2 na OR, odgovor *Ocenjevanje na splošni maturi je manj strogo kot ocenjevanje v srednji šoli* pa pri vseh drugih predmetih.

Preglednica 8: Primerjava meril ocenjevanja na splošni maturi in v srednji šoli

	1 – SM bolj strogo		2 – SM enako strogo		3 – SM manj strogo	
	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež
Slovenščina	358	37,2 %	464	48,2 %	140	14,6 %
Matematika – OR	92	15,4 %	320	53,5 %	186	31,1 %
Matematika – VR	60	16,5 %	216	59,3 %	88	24,2 %
Tuji jezik – OR	112	20,0 %	332	59,4 %	115	20,6 %
Tuji jezik – VR	124	30,8 %	219	54,3 %	60	14,9 %
Izbirni predmet 1 – OR	164	17,9 %	579	63,3 %	171	18,7 %
Izbirni predmet 1 – VR	8	16,7 %	27	56,3 %	13	27,1 %
Izbirni predmet 2 – OR	206	22,2 %	571	61,6 %	150	16,2 %
Izbirni predmet 2 – VR	6	17,1 %	22	62,9 %	7	20,0 %

9 Zahtevnost notranjega dela izpita pri splošni maturi

Ocenite maturitetne predmete po zahtevnosti NOTRANJEGA dela izpita (ustni, praktični del) z ocenami od 1 (nezahteven) do 5 (zelo zahteven).

Maturitetni predmeti

- 9.1 Slovenščina oziroma prvi obvezni predmet
- 9.2 Matematika
- 9.3 Tuji jezik
- 9.4 Izbirni predmet 1
- 9.5 Izbirni predmet 2

Povprečno oceno in standardni odklon za zahtevnost notranjega dela izpita pri posameznih maturitetnih predmetih prikazuje **preglednica 9**. Dijakom se zdi najzahtevnejši notranji del izpita pri slovenščini (povprečje 3,55), najmanj pa pri tujem jeziku na VR (povprečje 2,54).

Preglednica 9: Zahtevnost notranjega dela izpita (povprečna ocena in standardni odklon)

	Povprečna ocena	Standardni odklon
Slovenščina	3,55	1,07
Matematika – OR	3,21	1,04
Matematika – VR	3,34	1,07
Tuji jezik – OR	2,93	1,07
Tuji jezik – VR	2,54	1,13
Izbirni predmet 1 – OR	2,90	1,06
Izbirni predmet 1 – VR	2,63	1,14
Izbirni predmet 2 – OR	2,96	1,08
Izbirni predmet 2 – VR	2,69	1,08

10 Kriteriji ocenjevanja za notranji del izpita

Kakšno je vaše mnenje o kriterijih ocenjevanja notranjih delov izpitov (ustni, praktični del) pri posameznih maturitetnih predmetih?

- Kriteriji ocenjevanja so bili enaki za vse sošolce iz razreda.
- Kriteriji ocenjevanja so bili enaki za vse vrstnike z moje šole.
- Kriteriji ocenjevanja so bili enaki za vse vrstnike moje in drugih šol.

Maturitetni predmeti

10.1 Slovenščina oziroma prvi obvezni predmet (SLM)

10.2 Matematika (MAT OR, MAT VR)

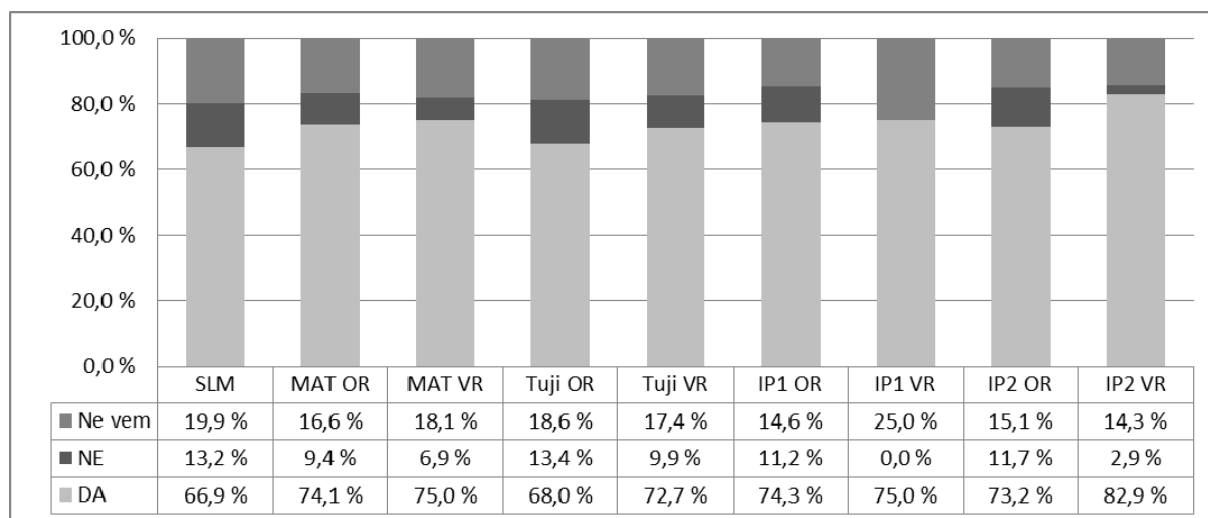
10.3 Tuji jezik (Tuji OR, Tuji VR)

10.4 Izbirni predmet 1 (IP1 OR, IP1 VR)

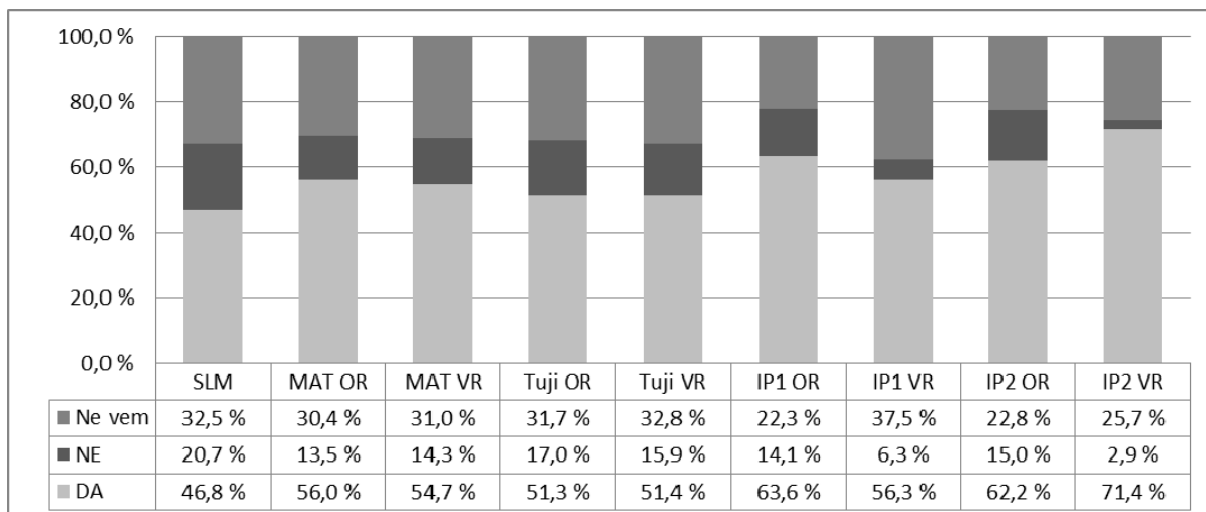
10.5 Izbirni predmet 2 (IP2 OR, IP2 VR)

Dijaki so kriterije ocenjevanja za notranje dele izpitov pri posameznih maturitetnih predmetih vrednotili z odgovori: *Da*, *Ne* in *Ne vem*. Zanimalo nas je dvoje: i) kakšne so razlike med kriteriji ocenjevanja pri posameznih maturitetnih predmetih (**slika 10.1**, **slika 10.2** in **slika 10.3**) in ii) kakšne so razlike v deležih odgovora *Da* o kriterijih ocenjevanja v razredu, na šoli in med šolami (**slika 10.4**). S slike 10.4 je razvidno, da se zdijo dijakom kriteriji ocenjevanja najobjektivnejši (najpravičnejši) v razredu, manj objektivni med razredi na šoli in še manj med različnimi šolami. Ugotovitev velja za vse maturitetne predmete (tudi v primeru, ko iz analize izločimo odgovor *Ne vem*). Med obveznimi predmeti se dijakom zdijo najobjektivnejši kriteriji ocenjevanja v razredu in med razredi na šoli pri matematiki, sledijo tuji jeziki, najmanj objektivni pa pri slovenščini; med različnimi šolami se jim zdijo najobjektivnejši pri matematiki na OR, tujem jeziku na OR in VR, manj pa pri matematiki na VR in pri slovenščini.

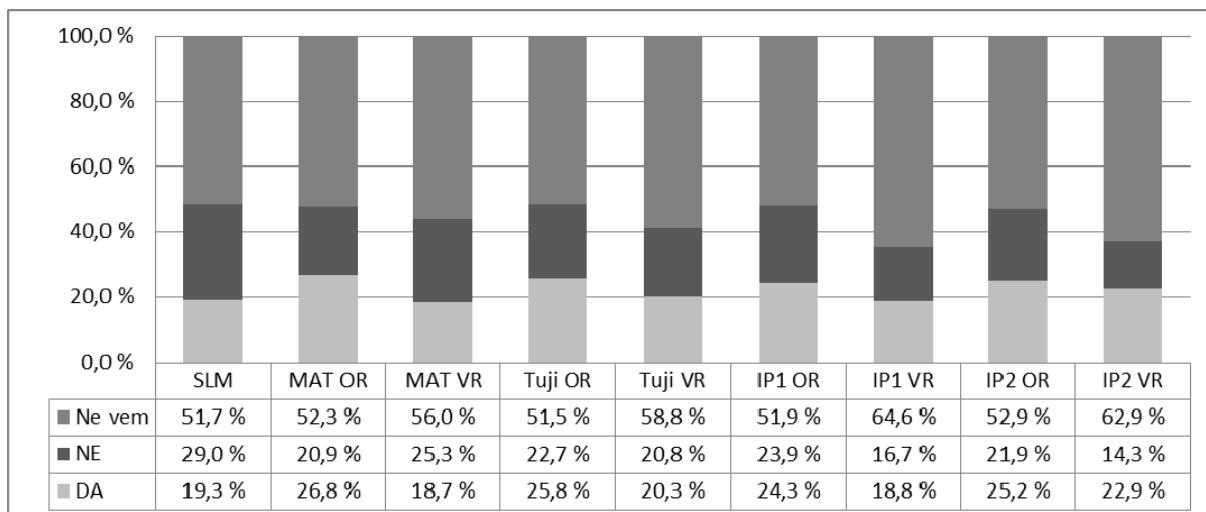
Slika 10.1: Kriteriji ocenjevanja so bili enaki za vse sošolce iz razreda.



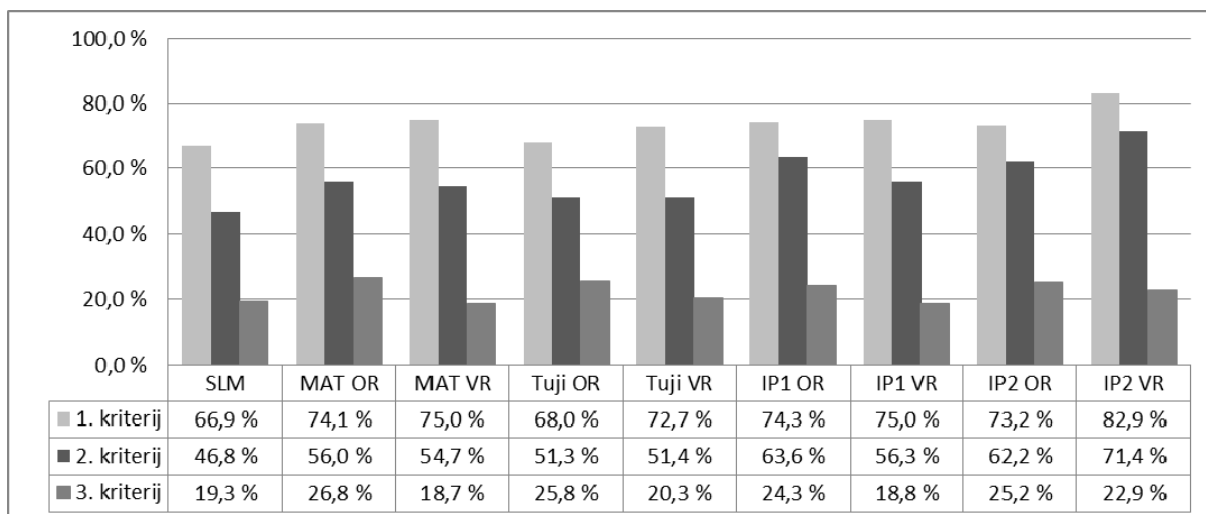
Slika 10.2: Kriteriji ocenjevanja so bili enaki za vse vrstnike z moje šole.



Slika 10.3: Kriteriji ocenjevanja so bili enaki za vse vrstnike moje in drugih šol.



Slika 10.4: Deleži odgovora *Da* o kriterijih ocenjevanja v razredu, na šoli in med šolami



11 Primerjava znanja pri notranjem in zunanjem delu izpita

Ali dosežene točke pri notranjem delu izpita (ustni, praktični del) bolje/slabše/enako odražajo vaše znanje kakor dosežene točke pri zunanjem delu izpita (pisni del)?

Odgovor za posamezni maturitetni predmet izberite s spustnega seznama (Bolje / Slabše / Enako).

Maturitetni predmeti

11.1 Slovenščina oziroma prvi obvezni predmet

11.2 Matematika

11.3 Tuji jezik

11.4 Izbirni predmet 1

11.5 Izbirni predmet 2

Dijake smo spraševali, kako dosežene točke pri notranjem delu odražajo njihovo znanje v primerjavi z doseženimi točkami pri zunanjem delu izpita (**preglednica 11**). Pri slovenščini je največ dijakov odgovorilo, da se njihovo znanje bolje odraža v točkah pri notranjem (43,6 %) kakor v točkah pri zunanjem delu izpita (48,4 %), pri vseh ostalih predmetih pa je bil najpogostejši odgovor, da dosežene točke pri notranjem delu izpita enako odražajo znanje kakor točke pri zunanjem delu izpita. Pri vseh predmetih je najmanj dijakov izbralo trditev, da dosežene točke pri notranjem delu izpita slabše odražajo znanje kakor pri zunanjem delu izpita.

Preglednica 11: Primerjava znanja po doseženih točkah pri notranjem in zunanjem delu izpita

	Bolje		Enako		Slabše	
	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež
Slovenščina	466	48,4 %	342	35,6 %	154	16,0 %
Matematika	262	27,2 %	496	51,6 %	204	21,2 %
Tuji jezik	380	39,5 %	459	47,7 %	123	12,8 %
Izbirni predmet 1	314	32,6 %	528	54,9 %	120	12,5 %
Izbirni predmet 2	292	30,4 %	538	55,9 %	132	13,7 %

12 Izbirne naloge pri pisnem delu izpita

12.1 Kakšna je bila vaša strategija za izbiro nalog pri posameznem maturitetnem predmetu?

- Maturitetnega predmeta nisem opravljal.
- Prebral sem naloge in se vnaprej odločil, katere naloge naj mi ocenjevalec oceni.
- Reševal sem vse naloge in se na koncu odločil, katere naloge naj mi ocenjevalec oceni.
- Odločil sem se že prej, pred opravljanjem maturitetnega izpita.

Maturitetni predmet z izbirnimi nalogami

- 12.1.1 Slovenščina (esej)
- 12.1.2 Matematika VR (2. izpitna pola)
- 12.1.3 Fizika (2. izpitna pola)
- 12.1.4 Biologija (2. izpitna pola)
- 12.1.5 Biotehnologija (2. izpitna pola)
- 12.1.6 Elektrotehnika (2. izpitna pola)
- 12.1.7 Sociologija (1. izpitna pola)
- 12.1.8 Sociologija (2. izpitna pola)
- 12.1.9 Filozofija (1. izpitna pola)
- 12.1.10 Filozofija (2. izpitna pola)

Pri nekaterih maturitetnih predmetih ima kandidat na izbiro več nalog, rešuje pa samo posamezne. Strategija reševanja pri maturitetnih predmetih z izbirnimi nalogami je prikazana v preglednici 12.1, pri čemer pomeni:

Trditev 1: Maturitetnega predmeta nisem opravljal.

Trditev 2: Prebral sem naloge in se vnaprej odločil, katere naloge naj mi ocenjevalec oceni.

Trditev 3: Reševal sem vse naloge in se na koncu odločil, katere naloge naj mi ocenjevalec oceni.

Trditev 4: Odločil sem se že prej, pred opravljanjem maturitetnega izpita.

Preglednica 12.1: Strategija za izbiro nalog pri maturitetnem predmetu

	Trditev 1		Trditev 2		Trditev 3		Trditev 4		Skupaj
	Število	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež	Število	
Slovenščina	1	567	59,0 %	32	3,3 %	362	37,7 %	961	
Matematika VR 2. IP	602	249	69,2 %	108	30,0 %	3	0,8 %	360	
Fizika 2. IP	768	117	60,3 %	27	13,9 %	50	25,8 %	194	
Biologija 2. IP	761	90	44,8 %	109	54,2 %	2	1,0 %	201	
Biotehnologija 2. IP	949	2	15,4 %	11	84,6 %	0	0,0 %	13	
Elektrotehnika 2. IP	953	5	55,6 %	3	33,3 %	1	11,1 %	9	
Sociologija 1. IP	846	71	61,2 %	41	35,3 %	4	3,4 %	116	
Sociologija 2. IP	845	106	90,6 %	5	4,3 %	6	5,1 %	117	
Filozofija 1. IP	938	12	50,0 %	0	0,0 %	12	50,0 %	24	
Filozofija 2. IP	938	19	79,2 %	0	0,0 %	5	20,8 %	24	

V analizo odgovorov pri strategiji za izbiro nalog pri maturitetnem predmetu ni bila vključena **trditev 1** (*Maturitetnega predmeta nisem opravljal.*); pogostost odgovorov je izražena v deležih glede na skupno število odgovorov na trditve 1, 2 in 3.

Za **trditev 2** (*Prebral sem naloge in se vnaprej odločil, katere naloge naj mi ocenjevalec oceni.*) so se dijaki najpogosteje odločali pri izpitnih polah za slovenščino, matematiko na VR, fiziko, elektrotehniko, sociologijo in filozofijo, za **trditev 3** (*Reševal sem vse naloge in se na koncu odločil, katere naloge naj mi ocenjevalec oceni.*) pa najpogosteje pri izpitnih polah za biologijo in biotehnologijo. Velik delež dijakov, ki so se odločali za trditev 4 (nad 20 %; *Odločil sem se že prej, pred opravljanjem maturitetnega izpita.*) beležimo pri izpitnih polah iz slovenščine, fizike in filozofije.

12.2 Ali vam je zaradi izbiranja nalog zmanjkalo časa za reševanje izpitne pole pri posameznem maturitetnem predmetu?

Označite enega od ponujenih odgovorov (DA ali NE).

Maturitetni predmet z izbirnimi nalogami

- 12.2.1 Slovenščina (esej)
- 12.2.2 Matematika VR (2. izpitna pola)
- 12.2.3 Fizika (2. izpitna pola)
- 12.2.4 Biologija (2. izpitna pola)
- 12.2.5 Biotehnologija (2. izpitna pola)
- 12.2.6 Elektrotehnika (2. izpitna pola)
- 12.2.7 Sociologija (1. izpitna pola)
- 12.2.8 Sociologija (2. izpitna pola)
- 12.2.9 Filozofija (1. izpitna pola)
- 12.2.10 Filozofija (2. izpitna pola)

Preglednica 12.2: Ali vam je zaradi izbiranja nalog zmanjkalo časa za reševanje izpitne pole pri maturitetnem predmetu?

	Odgovor DA		Skupaj
	Število	Delež	Število
Slovenščina	135	14,0 %	961
Matematika VR 2. IP	97	26,9 %	360
Fizika 2. IP	85	43,8 %	194
Biologija 2. IP	13	6,5 %	201
Biotehnologija 2. IP	0	0,0 %	13
Elektrotehnika 2. IP	1	11,1 %	9
Sociologija 1. IP	1	0,9 %	116
Sociologija 2. IP	11	9,4 %	117
Filozofija 1. IP	1	4,2 %	24
Filozofija 2. IP	1	4,2 %	24

Največ dijakom je zaradi izbiranja nalog zmanjkalo časa za reševanje izpitne pole pri fiziki (43,8 %) in matematiki na VR (26,9 %), pri drugih predmetih pa je delež dijakov, ki jim je zmanjkovalo časa, manjši od 15 % (**preglednica 12.2**). Zanimivo je to, da pri biotehnologiji zaradi izbiranja nalog ni primanjkovalo časa nikomur, čeprav je bila v večini njihova strategija izbiranja nalog takšna, da so reševali vse naloge in se šele na koncu odločili, katere naj jim ocenjevalec oceni.

12.3 Kako težka je bila za vas izbira nalog pri posameznem maturitetnem predmetu z izbirnimi nalogami?

Zahtevnost izbire ocenite na lestvici od 1 do 5, pri čemer 1 pomeni povsem brez težav, 5 pa zelo težka odločitev.

Maturitetni predmet z izbirnimi nalogami

- 12.3.1 Slovenščina (esej)
- 12.3.2 Matematika VR (2. izpitna pola)
- 12.3.3 Fizika (2. izpitna pola)
- 12.3.4 Biologija (2. izpitna pola)
- 12.3.5 Biotehnologija (2. izpitna pola)
- 12.3.6 Elektrotehnika (2. izpitna pola)
- 12.3.7 Sociologija (1. izpitna pola)
- 12.3.8 Sociologija (2. izpitna pola)
- 12.3.9 Filozofija (1. izpitna pola)
- 12.3.10 Filozofija (2. izpitna pola)

Preglednica 12.3 prikazuje povprečno oceno in standardni odklon za zahtevnost izbire nalog pri posameznem maturitetnem predmetu. Povprečna zahtevnost izbire je 3, pri čemer 1 pomeni povsem brez težav, 5 pa zelo težko odločitev. Iz **preglednice 12.3** razberemo, da je za dijake pri večini predmetov izbira nalog manj težavna, saj so povprečne ocene nižje od 3. Dijaki se za izbirne naloge najlažje odločijo pri elektrotehniku (povprečna ocena 1,89), najzahtevnejšo odločitev pa predstavlja izbira nalog pri fiziki (povprečna ocena 3,05).

Preglednica 12.3: Težavnost izbire nalog (povprečna ocena in standardni odklon)

	Povprečna ocena	Standardni odklon
Slovenščina	2,12	1,17
Matematika VR 2. IP	2,74	1,19
Fizika 2. IP	3,05	1,30
Biologija 2. IP	2,86	1,08
Biotehnologija 2. IP	2,77	1,09
Elektrotehnika 2. IP	1,89	0,93
Sociologija 1. IP	2,69	1,16
Sociologija 2. IP	2,44	1,07
Filozofija 1. IP	2,17	1,27
Filozofija 2. IP	2,92	1,10

12.4 Zaradi česa ste se odločili za posamezne izbirne naloge?

Izberite enega ali več ponujenih odgovorov.

- Izbral sem naloge, povezane z vsebinami, ki sem se jih največ učil.
- Izbral sem naloge, povezane z vsebinami, ki jih je v razredu učitelj najbolje predelal.
- Izbral sem naloge, povezane z vsebinami, ki so najbližje mojemu bodočemu študiju.
- Izbral sem naloge, ki naj bi jih najboljšje rešil.
- Izbral sem naloge, ki so se mi zdele najlažje.
- Naloge sem izbral brez posebnega razmišljanja (po trenutnem navdihu).
- Drugo (zapišite).

Dijaki so najpogosteje izbirali naloge, za katere so menili, da jih bodo najbolje rešili (78,6 %), pogosto pa tudi naloge, povezane z vsebinami, ki so se jih največ učili (61,0 %), in tiste, ki so se jim zdele najlažje (56,1 %). Razloge, ki dijakom niso bili ponujeni v izbiro, je zapisalo 8 dijakov (0,8 %) – med njimi je najpogosteje omenjeno »Izbral sem tisto, kar je bilo najzanimivejše«.

Preglednica 12.4: Razlogi za izbiro posameznih izbirnih nalog

RAZLOGI	Število	Delež
Izbral sem naloge, ki so bile povezane z vsebinami, ki sem se jih največ učil.	587	61,0 %
Izbral sem naloge, ki so bile povezane z vsebinami, ki jih je v razredu učitelj najbolje predelal.	285	29,6 %
Izbral sem naloge, ki so bile povezane z vsebinami, ki so najbolj povezane z mojim bodočim študijem.	51	5,3 %
Izbral sem naloge, ki naj bi jih najboljšje rešil.	756	78,6 %
Izbral sem naloge, ki so se mi zdele najlažje.	540	56,1 %
Naloge sem izbral brez posebnega razmišljanja (po trenutnem navdihu).	52	5,4 %
Drugo (zapišite drugo).	8	0,8 %

12.5 Ali bi izbrali iste izbirne naloge, če bi ponovno opravljali maturitetni izpit?
Označite enega od ponujenih odgovorov (DA ali NE).

Maturitetni predmet z izbirnimi nalogami

- 12.5.1 Slovenščina (esej)
- 12.5.2 Matematika VR (2. izpitna pola)
- 12.5.3 Fizika (2. izpitna pola)
- 12.5.4 Biologija (2. izpitna pola)
- 12.5.5 Biotehnologija (2. izpitna pola)
- 12.5.6 Elektrotehnika (2. izpitna pola)
- 12.5.7 Sociologija (1. izpitna pola)
- 12.5.8 Sociologija (2. izpitna pola)
- 12.5.9 Filozofija (1. izpitna pola)
- 12.5.10 Filozofija (2. izpitna pola)

Če ste označili NE, pojasnite svoj odgovor.

Večina dijakov bi izbrala iste izbirne naloge pri vseh maturitetnih predmetih z izbirnimi nalogami, če bi ponovno opravljali maturitetni izpit. Največ bi se jih odločilo drugače pri fiziki (13,4 %).

Preglednica 12.5: Ali bi izbrali iste izbirne naloge, če bi ponovno opravljali maturitetni izpit?

	Odgovor DA		Odgovor NE		Brez odgovora		Skupaj
	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež	
Slovenščina	939	97,7 %	16	1,7 %	6	0,6 %	961
Matematika VR 2. IP	328	91,1 %	29	8,1 %	3	0,8 %	360
Fizika 2. IP	165	85,1 %	26	13,4 %	3	1,5 %	194
Biologija 2. IP	179	89,1 %	15	7,5 %	7	3,5 %	201
Biotehnologija 2. IP	13	100,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	13
Elektrotehnika 2. IP	9	100,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	9
Sociologija 1. IP	112	96,6 %	3	2,6 %	1	0,9 %	116
Sociologija 2. IP	111	94,9 %	4	3,4 %	2	1,7 %	117
Filozofija 1. IP	24	100,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	24
Filozofija 2. IP	23	95,8 %	1	4,2 %	0	0,0 %	24

13 Izvedba splošne mature

Kako ocenjujete izvedbo splošne mature pri posameznih maturitetnih predmetih (čas pisanja, prostor, odnos nadzornih učiteljev, navodila za potek izpita)?

Maturitetni predmeti

13.1 Slovenščina oziroma prvi obvezni predmet

13.2 Matematika

13.3 Tuji jezik

13.4 Izbirni predmet 1

13.5 Izbirni predmet 2

Večinoma so mnenja dijakov o izvedbi splošne mature pozitivna.

Čas pisanja pri posameznih predmetih večina dijakov ocenjuje kot *ravno prav dolg* (več kakor 57 %); tako kakor tudi v prejšnjih letih je izrazita izjema slovenščina, pri kateri je delež dijakov, ki se odločijo, da je čas pisanja *ravno prav dolg*, precej manjši od deleža dijakov, ki menijo, da je čas pisanja *prekratek* (10,6 % in 87,5 %). Velik delež odločitev za prekratek čas pisanja (34,1 %) beležimo tudi pri tujem jeziku (**preglednica 13.1**). Da je prostor ustrezen, jih odgovarja večina (nad 93 % pri vseh predmetih; **preglednica 13.2**), odnos nadzornih učiteljev pa korekten ali zelo korekten (nad 97 % pri vseh predmetih; **preglednica 13.3**). Skoraj vsem so tudi jasna navodila za potek izpita (nad 94 % pri vseh predmetih; **preglednica 13.4**).

Preglednica 13.1: Čas pisanja

	Predolg		Prekratek		Ravno prav dolg	
	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež
Slovenščina	18	1,9 %	842	87,5 %	102	10,6 %
Matematika	114	11,9 %	173	18,0 %	675	70,2 %
Tuji jezik	57	5,9 %	328	34,1 %	577	60,0 %
Izbirni predmet 1	261	27,1 %	95	9,9 %	606	63,0 %
Izbirni predmet 2	251	26,1 %	83	8,6 %	628	65,3 %

Preglednica 13.2: Prostor

	Ustrezen		Neustrezen	
	Število	Delež	Število	Delež
Slovenščina	907	94,3 %	55	5,7 %
Matematika	930	96,7 %	32	3,3 %
Tuji jezik	896	93,1 %	66	6,9 %
Izbirni predmet 1	935	97,2 %	27	2,8 %
Izbirni predmet 2	933	97,0 %	29	3,0 %

Preglednica 13.3: Odnos nadzornih učiteljev

	Korekten		Nekorekten		Zelo korekten	
	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež
Slovenščina	403	41,9 %	15	1,6 %	544	56,5 %
Matematika	389	40,4 %	10	1,0 %	563	58,5 %
Tuji jezik	410	42,6 %	21	2,2 %	531	55,2 %
Izbirni predmet 1	388	40,3 %	22	2,3 %	552	57,4 %
Izbirni predmet 2	397	41,3 %	19	2,0 %	546	56,8 %

Preglednica 13.4: Navodila za potek izpita

	Jasna		Nejasna	
	Število	Delež	Število	Delež
Slovenščina	910	94,6 %	52	5,4 %
Matematika	956	99,4 %	6	0,6 %
Tuji jezik	935	97,2 %	27	2,8 %
Izbirni predmet 1	937	97,4 %	25	2,6 %
Izbirni predmet 2	934	97,1 %	28	2,9 %

14 Dejavniki pri odločitvi za izbirne predmete na splošni maturi

Katera dva dejavnika sta najbolj vplivala na vašo odločitev za 1. in 2. izbirni predmet na splošni maturi?

14.1 Prvi dejavnik

14.2 Drugi dejavnik

14.3 Kateri drugi dejavniki so še vplivali na vašo odločitev za izbirne predmete?
(Če nimate pripomb, pustite polje prazno.)

Na odločitev za izbirne predmete na maturi vplivajo različni dejavniki. Nekatere smo dijakom ponudili v izbor: 14. b: dobra ocena, 14. c: nadaljnji študij, 14. č: nezahtevnost predmeta, 14. d: predhodna priporočila, 14. e: profesor, 14. f: splošna razgledanost in 14. g: zanimanje za predmet.

Dijaki so lahko izmed navedenih dejavnikov izbrali po dva za izbirni predmet 1 in po dva za izbirni predmet 2, imeli pa so tudi možnost, da dejavnike, ki so vplivali na odločitev za izbirne predmete, zapišejo sami. V **preglednici 14** so trije najpogostejši dejavniki označeni z barvo: s temno sivo najpogostejši odgovor, s srednje sivo drugi najpogostejši odgovor in s svetlo sivo tretji najpogostejši odgovor.

Preglednica 14: Prikaz deležev po dejavnikih za odločitev za izbirne predmete na splošni maturi

Izbirni predmet 1		1. dejavnik		2. dejavnik	
		Število	Delež	Število	Delež
14. a	Brez odgovora	2	0,2 %	6	0,6 %
14. b	Dobra ocena	55	5,7 %	116	12,1 %
14. c	Nadaljnji študij	200	20,8 %	245	25,5 %
14. č	Nezahtevnost predmeta	40	4,2 %	64	6,7 %
14. d	Predhodna priporočila	15	1,6 %	41	4,3 %
14. e	Profesor	52	5,4 %	121	12,6 %
14. f	Splošna razgledanost	50	5,2 %	141	14,7 %
14. g	Zanimanje za predmet	548	57,0 %	228	23,7 %
	SKUPAJ	962	100,0 %	962	100,0 %
Izbirni predmet 2		1. dejavnik		2. dejavnik	
		Število	Delež	Število	Delež
14. a	Brez odgovora	6	0,6 %	12	1,2 %
14. b	Dobra ocena	87	9,0 %	125	13,0 %
14. c	Nadaljnji študij	184	19,1 %	177	18,4 %
14. č	Nezahtevnost predmeta	55	5,7 %	90	9,4 %
14. d	Predhodna priporočila	32	3,3 %	61	6,3 %
14. e	Profesor	57	5,9 %	117	12,2 %
14. f	Splošna razgledanost	69	7,2 %	224	23,3 %
14. g	Zanimanje za predmet	472	49,1 %	156	16,2 %
	SKUPAJ	962	100,0 %	962	100,0 %

Največkrat izbrani dejavniki pri odločitvi za izbirni predmet na splošni maturi so: zanimanje za predmet, nadaljnji študij, splošna razgledanost in dobra ocena (**preglednica 14**).

V vprašalnik so lahko dijaki zapisali tudi svoje dejavnike, ki so vplivali na njihovo odločitev za izbirne predmete. Razloge je zapisalo 72 dijakov od 962 oziroma 7,5 % vseh, ki so izpolnjevali anketo. Večinoma so navajali razloge, ki so jim bili pri izpolnjevanju že ponujeni.

15 Dejavnosti pri pripravah na splošno maturo

V kolikšnem deležu so učitelji izvajali posamezne aktivnosti pri pripravah na splošno maturo?

- 15.1 Učitelji so nas spodbujali k utrjevanju naučenih podatkov, definicij, formul in dejstev.
- 15.2 Učitelji so nas spodbujali k utrjevanju naučenih razlag, interpretacij in postopkov.
- 15.3 Učitelji so nas spodbujali k rutinskemu reševanju uporabnih nalog in problemov.
- 15.4 Učitelji so nas spodbujali k uporabi naučenega in k navajanju svojih lastnih primerov.
- 15.5 Učitelji so nas spodbujali k samostojnemu zastavljanju in reševanju problemov oziroma k samostojnemu in kritičnemu oblikovanju svojih lastnih sodb.

Pri vprašanju ***V kolikšnem deležu so učitelji izvajali posamezne aktivnosti pri pripravah na splošno maturo?*** so dijaki z odstotki od 0 do 100 ocenjevali posamezne dejavnosti, ki so jih učitelji izvajali pri pripravah na splošno maturo.

Dijaki posamezne dejavnosti učiteljev pri izvajanju priprav na splošno maturo ocenjujejo s podobnimi odstotki (**preglednica 15**); najvišje povprečje v odstotkih je za odgovor 15.3 (21,0 %), najnižje pa za odgovor 15.2 (19,1 %).

Preglednica 15: Povprečne vrednosti posameznih dejavnosti v odstotkih

Posamezne dejavnosti (upoštevani odgovori)	Odstotek
15.1 Učitelji so nas spodbujali k utrjevanju naučenih podatkov ...	20,9 %
15.2 Učitelji so nas spodbujali k utrjevanju naučenih razlag ...	19,1 %
15.3 Učitelji so nas spodbujali k rutinskemu reševanju ...	21,0 %
15.4 Učitelji so nas spodbujali k uporabi naučenega ...	19,3 %
15.5 Učitelji so nas spodbujali k samostojnemu zastavljanju ...	19,6 %
Skupaj	100,0 %

16 Instrukcije

16.1 Ali ste zaradi priprav na splošno maturo v 3. in v 4. letniku poiskali pomoč inštruktorja?

- Da.
- Ne.

16.2 Izberite (največ tri) predmete, pri katerih ste imeli instrukcije.

- Predmet 1
- Predmet 2
- Predmet 3

16.3 Zakaj ste imeli instrukcije?

- Da popravim negativno oceno.
- Da izboljšam pozitivno oceno.
- Da popravim negativno in izboljšam pozitivno oceno.

16.4 Koliko ur instrukcij skupaj ste imeli v 3. letniku?

- V 3. letniku nisem imel instrukcij.
- 15 ur ali manj.
- Od 16 do 30 ur.
- 31 ur ali več.

16.5 Koliko ur instrukcij skupaj ste imeli v 4. letniku?

- V 4. letniku nisem imel instrukcij.
- 15 ur ali manj.
- Od 16 do 30 ur.
- 31 ur ali več.

16.1 Ali ste zaradi priprav na splošno maturo v 3. in v 4. letniku poiskali pomoč inštruktorja?

V 3. in v 4. letniku je pomoč inštruktorja poiskalo 174 anketiranih dijakov (18,1 %).

Odgovori	Število	Odstotek
DA	174	18,1 %
NE	788	81,9 %
Skupaj	962	100,0 %

16.2 Izberite (največ tri) predmete, pri katerih ste imeli inštrukcije.

Dijaki so imeli največ inštrukcij pri matematiki (131 oziroma 13,6 % glede na število anketiranih) in pri angleščini (55 oziroma 5,7 %).

Predmeti	Predmet 1	Predmet 2	Predmet 3	Skupaj
Brez odgovora	788	912	952	
Angleščina	48	7		55
Biologija	1	1		2
Fizika	5	6		11
Francoščina		1		1
Italijanščina	1			1
Kemija	3	2	4	9
Matematika	109	19	3	131
Nemščina	2	6		8
Psihologija			1	1
Slovenščina	3	8	2	13
Španščina	2			2
Skupaj	962	962	962	234

16.3 Zakaj ste imeli inštrukcije?

Nekaj več je takšnih dijakov, ki so imeli inštrukcije, da bi izboljšali pozitivno oceno (8,3 %), manj pa tistih, ki bi želeli popraviti negativno in izboljšali pozitivno oceno (5,5 %) oziroma popravili negativno oceno (4,2 %).

Odgovori	Število	Odstotek
Brez odgovora.	789	82,0 %
Da popravim negativno oceno.	40	4,2 %
Da izboljšam pozitivno oceno.	80	8,3 %
Da popravim negativno in izboljšam pozitivno oceno.	53	5,5 %
Skupaj	962	100,0 %

16.4 Koliko ur inštrukcij skupaj ste imeli v 3. letniku?

V 3. letniku je imelo največ dijakov po 15 ur ali manj inštrukcij (5,0 %).

Odgovori	Število	Odstotek
Brez odgovora.	791	82,2 %
V 3. letniku jih nisem imel.	55	5,7 %
15 ur ali manj.	48	5,0 %
Od 16 do 30 ur.	31	3,2 %
31 ur ali več.	37	3,8 %
Skupaj	962	100,0 %

16.5 Koliko ur inštrukcij skupaj ste imeli v 4. letniku?

V 4. letniku je imelo največ dijakov po 15 ur ali manj inštrukcij (6,2 %).

Odgovori	Število	Odstotek
Brez odgovora.	789	82,0 %
V 4. letniku nisem imel inštrukcij.	7	0,7 %
15 ur ali manj.	60	6,2 %
Od 16 do 30 ur.	52	5,4 %
31 ur ali več.	54	5,6 %
Skupaj	962	100,0 %

SKLEP

Anketa za dijake, ki se udeležujejo splošne mature v spomladanskem izpitnem roku, se izvaja že osmo leto. V letu 2013 jo je izpolnilo 962 dijakov, to pomeni 13,8 % tistih, ki so splošno maturo 2013 v celoti opravljali v spomladanskem izpitnem roku (6974 dijakov). V letošnjem letu je delež sodelujočih dijakov v anketi manjši kakor v preteklih treh letih.

Primerjava vzorca dijakov, ki so izpolnili anketo, in populacije dijakov na spomladanski splošni maturi pokaže, da je v vzorcu glede na populacijo večji delež dijakov z gimnazij in večji delež žensk. Pri tujih jezikih je delež dijakov z angleščino in italijanščino nekoliko manjši, pri nemščini nekoliko večji, pri drugih tujih jezikih pa sta deleža primerljiva. V anketiranem vzorcu je tudi nekoliko večji delež dijakov z nemščino, francoščino, fiziko, biologijo, kemijo in umetnostno zgodovino pri izbirnih predmetih, delež dijakov pri predmetih na VR in delež dijakov z boljšimi povprečnimi ocenami pri splošni maturi in v 4. Letniku, razen pri izbirnih predmetih 1 in 2 na VR. Manjši pa je delež dijakov z izbirnimi predmeti informatika, geografija, zgodovina, sociologija, psihologija, ekonomija in mehanika, dijakov s predmeti na OR ter s slabšimi povprečnimi ocenami na spomladanski splošni maturi in v 4. letniku.

Mnenja dijakov o splošni maturi so bolj pozitivna kakor negativna.

Pripravljenost na maturitetne predmete so dijaki pri slovenščini in angleščini najpogosteje ocenjevali z odgovorom *Bil sem primerno pripravljen*, manj je bilo tistih z oceno *Bil sem zelo dobro pripravljen* in še manj z oceno *Nisem bil dovolj pripravljen*. Pri matematiki in pri izbirnih predmetih 1 in 2 so dijaki najpogosteje izbirali odgovor *Bil sem zelo dobro pripravljen*, drugi najpogostejši odgovor je bil *Bil sem primerno pripravljen*, najmanj pogost odgovor pa je bil *Nisem bil dovolj pripravljen*. Vzroke za slabšo pripravljenost najpogosteje pripisujejo nezavzetosti za učenje, lenobi, času, ki ga je bilo premalo, pri tujem jeziku pa tudi slabemu profesorju in pretežki snovi.

Največ dijakov pri vseh maturitetnih predmetih (več kakor 58 %) meni, da dosežena ocena na splošni maturi ustreza njihovem znanju.

Tudi zahtevnost izpitov (pisni, ustni in praktični del) se največ dijakom zdi primerna. Izjema je pisni del pri slovenščini, za katerega največ dijakov meni, da je prezahteven.

Merila za ocenjevanje se lahko pri predmetih na splošni maturi in v srednji šoli razlikujejo. Najpogostejši odgovor, ki so ga dijaki izbirali pri vseh predmetih, je, da so merila za ocenjevanje na splošni maturi primerljiva z ocenjevanjem v srednji šoli.

Zahtevnost notranjega dela izpita (ustni in praktični del) so dijaki ocenjevali z ocenami od 1 (nezahteven) do 5 (zelo zahteven). Dijakom se zdi najzahtevnejši notranji del pri slovenščini (povprečje 3,55), najmanj pa pri tujem jeziku na VR (povprečje 2,54). Tudi odgovori na vprašanje, kako dosežene točke pri notranjem delu izpita odražajo znanje dijakov v primerjavi z doseženimi točkami pri zunanjem delu izpita, kažejo na pomembnost notranjega dela pri slovenščini (ustni del), saj pri tej največ dijakov odgovarja, da se njihovo znanje bolje

odraža v doseženih točkah pri notranjem kakor v doseženih točkah pri zunanjem delu izpita. Pri drugih maturitetnih predmetih je najpogostejši odgovor, da dosežene točke pri notranjem delu izpita odražajo enako znanje kot dosežene točke pri zunanjem delu izpita.

Odgovori dijakov o kriterijih ocenjevanja za notranje dele izpitov pri posameznih maturitetnih predmetih se nanašajo na objektivnost ocenjevanja znotraj razreda, na šoli in med šolami. Največ dijakov meni, da je objektivnost ocenjevanja največja v razredu, najmanjša pa med šolami. Med obveznimi predmeti se dijakom zdijo najobjektivnejši kriteriji ocenjevanja v razredu in med razredi na šoli pri matematiki, sledijo tuji jeziki, najmanj objektivni pa se jim zdijo pri slovenščini; med različnimi šolami se jim zdijo najobjektivnejši pri matematiki na OR, tujem jeziku na OR in VR, manj pa pri matematiki na VR in pri slovenščini.

Pri nekaterih maturitetnih predmetih ima kandidat na izbiro več nalog, rešuje pa samo posamezne (slovenščina, matematika na VR, biologija, biotehnologija, elektrotehnika, sociologija in filozofija). Strategija reševanja se pri predmetih z izbirnimi nalogami razlikuje: pri izpitnih polah za slovenščino, matematiko na VR, fiziko, elektrotehniko, sociologijo in filozofijo največ dijakov najprej prebere naloge in se vnaprej odloči, katere naj jim ocenjevalec ocenjuje, pri izpitnih polah za biologijo in biotehnologijo pa največ dijakov rešuje vse naloge in se na koncu odloči, katere naj jim ocenjevalec ocenjuje. Največ dijakom je zaradi izbiranja nalog zmanjkalo časa za reševanje izpitne pole pri fiziki (43,8 %) in matematiki na VR (26,9 %), pri drugih predmetih pa je delež dijakov, ki jim je zmanjkovalo časa, manjši od 15 %. Največjo zahtevnost izbire nalog za dijake predstavljajo naloge pri fiziki, kar sovпада z velikim deležem dijakov, ki jim pri tem predmetu zmanjkuje časa za reševanje. Gledano na vse predmete so dijaki najpogosteje izbirali naloge, za katere so menili, da jih bodo najboljše rešili, pogosto pa tudi tiste, ki so bile povezane z vsebinami, ki so se jih največ učili, in tiste, ki so se jim zdele najlažje. Večina dijakov bi pri ponovnem opravljanju maturitetnega izpita izbrala iste izbirne naloge.

V 3. in 4. letniku je pomoč inštruktorja poiskalo 174 anketiranih dijakov (18,1 %), od tega največ pri matematiki (131) in pri angleščini (55).

Dijaki se za izbirne predmete na splošni maturi največkrat odločajo zaradi zanimanja za predmet, nadaljnjega študija, splošne razgledanosti in dobre ocene.

Mnenja o izvedbi splošne mature so v glavnem pozitivna; čas pisanja večina ocenjuje kot ravno prav dolg (izjema je slovenščina, pri kateri je delež dijakov, ki pravijo, da je čas pisanja *ravno prav dolg*, precej manjši od tistih z odgovorom, da je čas pisanja *prekratek*). Tudi prostor se zdi večini ustrezen, odnos nadzornih učiteljev korekten ali zelo korekten, skoraj vsem so tudi jasna navodila za potek izpita, dejavnosti učiteljev pri pripravah na splošno maturo pa dokaj uravnotežene.

Naša želja je, da bi analiza odgovorov pripomogla k boljšemu razumevanju odnosa dijakov do splošne mature. Če se vam ob analizi porajajo vprašanja in bi želeli vprašalnik za dijake dodatno dopolniti, vas prosimo, da predloge pošljete na elektronski naslov: info@ric.si.